

Μέθοδοι έρευνας στην Κοινωνική Ψυχολογία

Η διαδικασία της επιστημονικής έρευνας

Παρατηρήσεις, ιδέες → θεωρία, υποθέσεις → εμπειρικός έλεγχος, μέθοδος → επαλήθευση/διάψευση

Παρατήρηση (observation), Συσχέτιση (correlation), Πείραμα (experiment)

Αποτέλεσμα της εφαρμογής της παραπάνω διαδικασίας είναι η παραγωγή επιστημονικής γνώσης, που χαρακτηρίζεται από αντικειμενικότητα (αντιστοιχία με την πραγματικότητα), εγκυρότητα, αξιοπιστία, αλήθεια, δυνατότητα γενίκευσης με τη μορφή νόμων, καθολικότητα, δυνατότητα πρόβλεψης, με στόχο τη συγκρότηση «μεγάλης θεωρίας» που θα εξηγεί την ανθρώπινη συμπεριφορά στο σύνολό της.

Ποσοτικές μέθοδοι (quantitative methods)

Μέτρηση με σκοπό την αναπαράσταση της πραγματικότητας με μαθηματικό τρόπο

Ποσοτικές μέθοδοι συλλογής δεδομένων: Συστηματική παρατήρηση (περιγραφή)

Δημοσκόπηση (συσχέτιση, πρόβλεψη)

Πείραμα (εργαστηρίου, πεδίου) (αιτιότητα)

Ποσοτικές μέθοδοι ανάλυσης δεδομένων: Εφαρμοσμένη Στατιστική

Λειτουργικός ορισμός: μετατροπή μιας θεωρητικής υπόθεσης σε διαχειρίσιμο ερευνητικό σχέδιο

Μεταβλητές (variables) στο πειραματικό σχέδιο με στόχο τη διαπίστωση ύπαρξης σχέσεων αιτίας-αποτελέσματος:

Ανεξάρτητη μεταβλητή (independent variable): τη χειρίζεται ο ερευνητής, προκειμένου να διαπιστώσει τις συνέπειές της στη συμπεριφορά των πειραματικών υποκειμένων

Εξαρτημένη μεταβλητή (dependent variable): η συμπεριφορά που προκύπτει στα πειραματικά υποκείμενα ως συνέπεια της ανεξάρτητης μεταβλητής

Κριτήρια αξιολόγησης της ποιότητας της πειραματικής έρευνας

Εγκυρότητα (validity): Οι μεταβλητές όντως αναπαριστούν ένα φαινόμενο της καθημερινής πραγματικότητας

Εσωτερική εγκυρότητα (internal validity): μόνο η ανεξάρτητη μεταβλητή επηρεάζει την εξαρτημένη μεταβλητή

Εξωτερική εγκυρότητα (external validity): τα αποτελέσματα μπορούν να γενικευθούν

Αξιοπιστία (reliability): τα αποτελέσματα είναι συνεπή κάθε φορά που το πείραμα επαναλαμβάνεται (επανάληψη/replication, μετα-ανάλυση/meta-analysis)

Δεοντολογία πειραματικής έρευνας

e-class κείμενα: Κατερέλος Εισαγωγή στην κοινωνική έρευνα (σημειώσεις)

Ρούσσος Σημειώσεις ερευνητικής μεθοδολογίας

APA (2017) Ethical principles of psychologists and code of ethics

BPS (2014) Code of human research ethics

Επίπεδα εξήγησης/ανάλυσης στην Κοινωνική Ψυχολογία

(e-class κείμενα: Doise, 1980, Doise & Valente 2015)

- Επίπεδο 1 ενδο-ατομικό/intra-individual : μελέτη ενδο-ατομικών διαδικασιών
- Επίπεδο 2 διατομικό/interindividual: μελέτη δια-ατομικών διαδικασιών στο πλαίσιο μιας συγκεκριμένης περίπτωσης
- Επίπεδο 3 κοινωνικής θέσης/positional: μελέτη της επίδρασης της κοινωνικής θέσης στο πλαίσιο της αλληλεπίδρασης με μια συγκεκριμένη περίπτωση
- Επίπεδο 4 ιδεολογικό/ideological: μελέτη της παρεμβολής γενικών πεποιθήσεων
- Επίπεδο 5 διακοινωνιακό/intersocietal: μελέτη διακοινωνιακών διαδικασιών σε παγκόσμιο επίπεδο
- Επίπεδο 6 νευρολογικό/neurological: μελέτη λειτουργιών του εγκεφάλου που συνδέονται με τις διαδικασίες κοινωνικής νόησης